

ORSZÁG-VILÁG

© SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ KÉPES HETILAP ©

Kiadóhely: Budapest, 10. kerület, a Károliakörút 1. szám alatt (Károliakörút 1. szám alatt)

FELKELŐ SZERKESZTŐ: DR. VÁRADI ANTAL

Prága, Angliaváros, Bécs és Hildesheim kiadókatól

VISSZAJÁRÓK
Budapest, VII. kerület, Károliakörút 1. szám alatt
Kiadó: a lapok szerkesztőjének

Külső ár: 4 frt
Fizetés: 4 frt
Külső ár: 4 frt

OROSZÁGI IRADALMI KIADÓK, TÁRSASÁGOK
az ORSZÁG-VILÁG kiadására
Budapest, V. kerület, Károliakörút 1. szám alatt

magyarországi képes lapok története nem nyúlik vissza nagyon messzire. A technikai készületlenség, fejletlenség jó ideig megakadályozta, hogy a rajzoló-művész a sajtó szolgálatába szegődhessen és képeivel illusztrálja az író vagy újságíró krónikáit. A drága és lassan készülő metszetek egyáltalán nem voltak alkalmasok arra (részben még ma sem arra valók), hogy a hírlapírás munkáját támogassák.

A mi lapjaink meg is elégedtek kezdetben azzal, hogy képet (legtöbbször arc képet, írókét, politikusokét) csak időnkint, külön melléklet formájában adjanak olvasóiknak. A sokszorosítás mesterségének kellett előbb fejlődnie, tökéletesednie, hogy a magyar szépirodalmi lapok (melyek a szabadságharc előtt is, után is derekasan megállták helyüket és a közönség nagy rokonszenvével találkoztak) programjukba fölvehessék a képek közlését is.

A *Hazánk és a Külföld*, a *Vasárnapi Ujság*, de különösen a *Magyarország és a Nagyvilág* voltak az első számbavehető és számottevő képes szépirodalmi lap-

jaink, melyek a hatvanas évek körül keletkezve hamar erőre kaptak s nem kis népszerűsége tettek szert.

Nem teljesen járatlan úton indult meg tehát az *Ország-Világ*, mikor az 1879. évi deczember hó közepén első számát a magyar közönségnek általadta. Nem egészen járatlan úton indult meg, de céljának vallotta mégis, hogy a megkezdett ösvényt tovább egyengesse, képekben a művészi kivitelt, tartalomban az irodalmi értéket mindig megtartsa. Ezt a törekvését páratlanul gyors siker és elismerés követte. Az *Ország-Világ* halványsárga borítékú füzetei egyszerre elterjedtek az egész országban s a kiadó még az első esztendőben konstatálhatta azt, a mi hirlapjaink közt egyedülálló dolgot, hogy az *Ország-Világ*ot több mint *tízezer példányban* expedíálják kéthetenként az előfizetőknek.

Az *Ország-Világ* megalapítója és első szerkesztője SOMOGYI EDE volt, első kiadója RAUTTMANN FRIGYES. Az ujság kéthetenként jelent meg, két-, három-íves füzetekben. Mindjárt az első számokban találkozunk az akkori íróvilág legjelesebbjeinek a nevével. Minden második számhoz külön képmellékletet kapott az olvasó, akkor még szokatlan művészi kivitelben. Regények, novellák, versek, irodalmi és társadalmi aktuális cikkek képezték a lap tartalmát; az egyik rovata, a *heti tárcza*, mindjárt kezdetben sok olvasóra talált s ma is egyik főerőssége a lapnak.

SOMOGYI EDE csak az első félévben maradt szerkesztője az *Ország-Világnak*; munkáját az első évfolyam XI. füzeténél BEÖTHY ZSOLT, az akkor még szorgalmas novellista s már akkor is elismert esztétikus vette át. Ugyanebben az évben, a XIV. füzetétől kezdődőleg BEÖTHY társul vette a szerkesztésben IFJ. SZINNYEI JÓZSEFET s ettől kezdve a lapot BEÖTHY mint fő-szerkesztő, SZINNYEI mint felelős szerkesztő irták alá.

Az 1881-ik év tavaszán az *Ország-Világ* kiadásában esett változás; Rauttmanntól a kiadást WILCKENS F. C. és FIA vette át, ugyanakkor a szerkesztés munkáját is egyedül IFJ. SZINNYEI JÓZSEFRE bízta.

1882. év elején a lap kiadói WILCKENS és WAIDL; ugyanezen év őszén az *Ország-Világ* XX. füzetétől kezdve IFJ. ÁBRÁNYI KORNÉL lett a felelős szerkesztő.

Mindez ideig az *Ország-Világ* tekintélyben úgy megerősödött, anyagilag is úgy megizmosodott, hogy újabb reformra szánhatta el magát: az 1883. év elejétől kezdve nem többé kéthetenként, hanem hetenként jelenik meg. Ezzel még jobban megközelítette a hazai szépirodalmi és képes lapok bevallott és szükségszerű célját, hogy a külföldi hasonló irányú és tartalmú lapokat kiszorítsa Magyarországból. A hírlapposta statisztikája még csak a közelmúltban is elijesztő képet adott arról, hogy mily nagy számban özönlenek be hozzánk külföldi, különösen német folyóiratok. A magyar közönségnek egy része nem tudta, vagy nem akarta tudni, hogy a hazai folyóiratok ma már minden tekintetben kiállhatják a versenyt külföldi kollegáik nagy részével. Ezt a közönyt és nemtörődömséget lassú munkával lehet csak megtörni. Az *Ország-Világnak* mindig törekvése volt, leküzdeni ezt az előszeretettel a külföldi, sokszor kétes értékű produkumok iránt. S hogy ebben a tekintetben a viszonyok máig jelentékenyen javultak, abban az *Ország-Világ* munkájának kétségtelen része van.

1883. október hó 6-án IFJ. ÁBRÁNYI KORNÉL egyéb elfoglaltsága miatt megvált az *Ország-Világ* szerkesztésétől. A szerkesztésért ettől fogva mintegy két hónapig a kiadó vállalta el a felelősséget, a

a szerkesztés vezetésével pedig MÉSZÁROS ISTVÁNT bízták meg.

MÉSZÁROS ISTVÁN továbbra is főmunkatársa maradt az *Ország-Világnak*; felelősszerkesztő 1883. december első hetében DEGRÉ ALAJOS lett. 1884. április 5-én az *Ország-Világ* kiadását GERŐ LAJOS vette át. Ugyanő megalakítván egy hónap mulva a *Pallas* irodalmi és nyomdai részvénytársaságot, május 10-én az új társaság kiadásába adta át az *Ország-Világot*.

A lapnak jó hírneve a közönség előtt ez időtájt csak öregbedett, tekintélye az irodalmi körökben mind nagyobb lett. Akárhány, ma már általánosan ismert és tehetségeiben sokra becsült fiatal író az *Ország-Világ* vezetett be az irodalomba. Az *Ország-Világnál* kezdte meg munkásságát BENEDEK ELEK, a lapnak később hosszú időn át szerkesztője, a kinek *Székely huszár* néven irt heti tárczáit mindenfelé kedvelték és sűrűn olvasták. Az *Ország-Világnál* láttuk legelsőbb ABONYI ÁRPÁD, JUSTH ZSIGMOND, AMBRUS ZOLTÁN stb. nevét, a kik mind hosszabb ideig szorgalmas munkatársai voltak a lapnak.

Az *Ország-Világ* karácsonyi füzetek már DEGRÉ szerkesztésének idején érdekes és értékes irodalmi ajándékok voltak; a szépirók legjava, a rajzoló művészek jobbjai álltak ilyenkor szolgálatába a szerkesztő ötletének és rendező munkájának, hogy tartalmas és elmés olvasmányokkal köszöntsenek be a közönséghez.

DEGRÉ ALAJOS után, 1885. év október 3-án FEKETE

JÓZSEF vette át az *Ország-Világ* szerkesztését; segítségével voltak munkájában HEVESI JÓZSEF és BENEDEK ELEK társ-szerkesztők.

1886. február 13-án BENEDEK ELEK lett a szerkesztő, a ki több mint hét esztendeig vezette az *Ország-Világot*. A programot nem változtatta meg, inkább fejlesztette; az írói és művészi körök érdeklődését, munkásságát s ezzel a közönség szeretetét is állandóan meg tudta tartani a lap számára.

1888. év végén BENEDEK átvette az *Ország-Világ* kiadását is. Mikor azonban BENEDEKET, mint a magyar népköltészet leghivatottabb ismerőjét egy nagyobb szabású gyűjtemény (*Magyar mese- és mondavilág; Ezer év meseköltészete*) szerkesztésére hívták meg, megvált az *Ország-Világtól*, hogy egész erejét és idejét erre a készülő munkára fordíthassa.

1893. év április hó elején dr. VÁRADI ANTAL, az

Ország-Világnak mindmaig felelős szerkesztője, vette át a lap szerkesztését és kiadását is. VÁRADI-

val ismét új író- és művészgárda csatlakozott az *Ország-Világhoz*, mely azóta a szerkesztővel az élén egyforma buzgalommal és egyre növekvő sikerrel dolgozik a lap irodalmi és művészeti színvonalának emelésén.

1893. júliusa óta az *Ország-Világot* a *Pesti könyvnyomda-részvénytársaság* könyvnyomtató műhelyében készítik, s ezóta külső kiállítás és csín dolgában is az elsőek között áll a hazai lapok sorában.

A lap terjesztésére, kiadására az 1893. decemberében LOVAG FALK ZSIGMOND kir. tanácsos elnöksége, DR. FALK ZSIGMOND vezérigazgatósága mellett alakult *Országos Irodalmi Részvény-Társaság*, mely társaság

tulajdonába vette a lapot, s annak ma is kiadótulajdonosa.

Ma hetenkint két íven jelenik meg az *Ország-Világ*, hozzácsatolva legújabbán félv külön regénymellékletet. Állandóan közöl még egy regényt a lap hasábjain; azonkívül tárczákat, verseket, elbeszéléseket, a társadalmi, irodalmi élet krónikáit, rendes heti tárczát s képekben bemutatja hiven a hét nevezetesebb eseményeit.

Könyvkiadó-vállalata is egyre gyarapszik, díszes kiállításban olcsó áron adván közönségének érdekes kiadványait. 1894. év elején adta ki első könyvét, azóta könyvkiadványainak jegyzéke a következő:

ADORJÁN SÁNDOR:

Gólyafészek (elbeszélések, illusztrációkkal).

BUDAY LÁSZLÓ:

A reformátor (regény).

BUDAY LÁSZLÓ:

Versek.

ERDÉLYI ZOLTÁN:

Tündérlagzi (képes gyermek-könyv).

DR. FALK ZSIGMOND:

Amerikai uti jegyzetek (illusztrációkkal).

DR. FALK ZSIGMOND :

Bayreuth és a Wagner-színház (illusztrációkkal).

JÓKAI MÓR :

Három királyné (elbeszélés, illusztrációkkal).

SZIGETI JÓZSEF :

Művészetimádás (regény).

VÁRADI ANTAL :

Legendák könyve (költemények).

VÁRADI ANTAL :

Rafael (színmű).

VERŐ GYÖRGY :

Ország-Világ tüpegő (zenemű).

Az *Ország-Világnak* (1893. óta) segédszerkesztője
BUDAY LÁSZLÓ, rendes belső dolgozótársai ADORJÁN
SÁNDOR (ki *Világ folyása* czímen írja heti tárczáit),
BEKSICS GUSZTÁVNÉ, DR. FEKETE IGNÁCZ, DR. FALK
ZSIGMOND, DR. HORTHY JENŐ, MIKES LAJOS, B. VIRÁGH
GÉZA, IFJ. TÉGLÁS GÁBOR.

